

22.- A consolidación da democracia: da crise da UCD aos gobernos do PSOE.

A UCD, formación política creada por Adolfo Suárez, logrou gañar dúas convocatorias electorais, a de 1977 e a de 1979, pero en ambas non tiña a maioría absoluta. Esta formación era unha partido moi heteroxéneo, resultado da confluencia de individualidades políticas procedentes do antigo franquismo, democratacristiáns, liberais e incluso da socialdemocracia. Os primeiros anos da Transición foron moi duros por varios factores:

- A crise económica do 73, sentida en España dun xeito máis tardío, xerou taxas de inflación altas e un paro crecente que xerou un enorme malestar social con numerosas folgas. A gravidade da situación motivou os Pactos da Moncloa como un acordo global entre sindicatos, partido do goberno e partidos da oposición para evitar o descarrilamento dos pasos dados de cara a normalización política en España.
- Por outro lado, estaba a actividade da banda terrorista ETA que neses anos comete numerosos atentados (*os anos de plomo*) sobre membros das forzas armadas. A pesar da recién estreada autonomía vasca, as accións terroristas foron a máis creando un profundo malestar entre o exército e os sectores inmovilistas da sociedade española. Cada funeral polos asasinados era unha ocasión da ultradereita para manifestarse en contra do goberno. O proceso autonómico era visto neses sectores ultra como unha provocación contra a unidade de España. Isto viña a engadirse á desconfianza que o exército tiña sobre Adolfo Suárez dende a legalización do PCE en abril do 77 e á aprobación de medidas como a lei do divorcio que enconou os ánimos da xerarquía da igrexa católica e os sectores máis conservadores da UCD.

Neste ambiente de construción dunha democracia, Adolfo Suárez viuse acosado tanto pola esquerda (PSOE) que lle chegou a plantear unha moción de censura en 1980, e pola dereita (Alianza Popular), de xeito que a súa supervivencia política estaba moi complicada, máxime cando o seu propio partido comezou a darlle as costas de xeito que, como formación, acabou por implosionar nun ambiente político no que había rumores de golpe de Estado.

Esta situación política extrema obrigou a Adolfo Suárez a presentar a súa dimisión ante o rei en xaneiro de 1981. O 23 de febreiro, mentres se estaba producindo a votación no Congreso dos Deputados para investir presidente do goberno a Leopoldo Calvo Sotelo, tamén da UCD, un grupo de Gardas Civís ao mando do tenente coronel Tejero ocuparon a cámara á espera de que un mando de maior rango pasase a encabezar o golpe de Estado. En paralelo, en Valencia, o capitán xeneral Miláns del Bosch sacou os tanques ás rúas e impuxo o toque de queda. Segundo os golpistas o rei estaba informado de todo, dando a entender a súa complicidade no golpe, pero finalmente fracasou pola intervención pública do monarca no que declarou a súa adhesión á democracia recién creada e condenou a acción dos militares golpistas. Esta intervención televisada impediu a incorporación de novas unidades ao golpe e obrigou aos golpistas a entregarse. Ese día confluiron dúas tramas, unha a protagonizada por Tejero, xa condenado anteriormente por

outra intentona en decembro do 78 (Operación Galaxia), vencellado a sectores inmobiliarios do bunker franquista, e outra na que estaba implicado o xeneral Armada que proxectaba un goberno de concentración nacional. As manifestacións na rúa ao día seguinte respaldando a democracia por parte da sociedade española e a posterior vitoria do PSOE nas eleccións de outubro do 82 alonxaron para sempre as tentacións golpistas dese sector do exército máis conservador.

A vitoria por maioría absoluta do PSOE, en outubro do 82, permitiu aos socialistas volver ao goberno do país por primeira vez dende a Segunda República. Este PSOE estaba liderado por Felipe González, quen asumiu a Presidencia do Goberno, e por Alfonso Guerra, ambos sevillanos e que en anos anteriores conseguiran unha renovación da cúpula dirixente do partido e a aceptación da renuncia do marxismo en favor das posturas socialdemócratas en sintonía con outros partidos socialistas de Europa. Abandonar o marxismo permitiu ao PSOE vencer nas eleccións de outubro de 1982, aproveitándose da desintegración da UCD e despertando unha vaga de entusiasmo e de cambio político en España.

Unha vez no poder, os socialistas tiveron que enfrontarse aos problemas herdados da etapa anterior e poñer en marcha un programa modernizador e reestruturador do país.

- En economía puxeron en marcha unha reconversión industrial que afectou fundamentalmente aos sectores maduros da industria: a industria naval e a siderúrxica. Esta medida poñía fin aos anos de investimento do Estado na economía, avanzaba na idea dunha flexibilidade laboral e produtiva á par que unha modernización tecnolóxica necesaria para adaptarse ás necesidades do mercado. As rexións máis afectadas foron as do norte de España onde houbo unha forte contestación social.
- Outra medida era a modernización e renovación do exército para alonxar a pantasma do golpismo. O PSOE, que no ano no que a UCD meteu a España na estrutura militar da OTAN manifestou a súa oposición, agora estaba a favor de manter a España dentro da organización militar.
- Outras medidas salientables tomadas nesta etapa foron a reforma educativa e universitaria, a aprobación da lei do aborto e o deseño dunha política exterior con tres piares básicos: a relación con Europa, extremar unha boa veciñanza con Portugal e Marrocos, fortalecer os lazos con Latinoamérica e manter moi boas relacións cos USA, así como reclamar a devolución de Xibraltar.
- O 1 de xaneiro de 1986 España pasou a formar parte da Comunidade Económica Europea, o que impulsou o proceso de europeización de España, a consolidación da democracia, unha oportunidade de modernizar o sistema produtivo español para adaptarse a un entorno de elevada competitividade e a chegada de axudas europeas para modernizar as nosas infraestruturas viarias.
- Cos socialistas prodúcese unha posta en marcha do Estado de Benestar e deron un impulso ao Estado das autonomías co proceso de transferencias de competencias do Estado central ás autonomías.

Os socialistas venceron por maioría absoluta as eleccións do ano 86 e nas do ano 89, debendo chegar a acordos cos nacionalistas cataláns e vascos nas do ano 93. Neste tempo o país camiñou por unha senda de crecemento económico que tivo o seu momento culminante no ano 92 cando se celebrou a olimpiada de Barcelona e a Exposición Universal de Sevilla. España aparecía ante o mundo como un país moderno cunha democracia consolidada. Despois dos fastos do 92 comezou un período de crise económica que, unido ao descredito do PSOE por casos de corrupción por financiación ilegal (caso Filesa), práctica de terrorismo de Estado contra ETA (os GAL), apropiación indebida dos fondos reservados para a loita contra o terrorismo por parte de altos cargos do Ministerio de Interior (caso Roldán), levaron a súa derrota electoral no ano 96 a mans do Partido Popular de José María Aznar.

